

Μέσα ενημέρωσης: δυνατότητες και προβλήματα

Ορισμένοι ιστορικοί θεωρούν ως έναρξη της εποχής των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας την εφεύρεση των κινητών τυπογραφικών στοιχείων από το Γουτεμβέργιο. Η σημερινή, όμως, κατάσταση κατά την οποία δισεκατομμύρια άνθρωποι εκτίθενται σ' ένα φάσμα πανίσχυρων Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.) είναι αποκλειστικά φαινόμενο του τέλους του 20^{ου} αιώνα.

Είναι γεγονός πως από μια άποψη οι εξελίξεις στον τομέα των Μ.Μ.Ε. δημιουργούν νέες δυνατότητες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου πολιτισμού. Ο Τζον Ντιούι έγραψε: «Η κοινωνία όχι μόνο συνεχίζει να υπάρχει με τη μετάδοση, με την επικοινωνία, αλλά υπάρχει στη μετάδοση, στην επικοινωνία».

Σ' αυτή τη διαπίστωση μπορούμε να αναγνωρίσουμε τη σημασία της επικοινωνίας. Είναι φανερό πως έχει βελτιωθεί σήμερα η ποιότητα της επικοινωνίας λόγω της βελτίωσης της ποιότητας της ενημέρωσης. Η άνοδος του γνωστικού επιπέδου, η δυνατότητα γνωριμίας με άλλους πολιτισμούς, με υψηλά έργα τέχνης (μεταδίδονται και τέτοια) συμβάλλουν στη διεύρυνση των ανθρώπινων ενδιαφερόντων, της ανθρώπινης φύσης. Οι γνώσεις του σύγχρονου ανθρώπου είναι κατά πολύ περισσότερες από τις γνώσεις του ανθρώπου της προηγούμενης πενταετίας.

Όλα τα προηγούμενα, όμως, φαντάζουν ειδυλλιακά, αν τα απομονωμένα από την πραγματικότητα των σημερινών Μ.Μ.Ε., η οποία μπορεί να μην είναι άμεσα και πλήρως αντιληπτή, διαπερνά όμως ουσιαστικές πλευρές της καθημερινής μας ζωής. Ο έλεγχος της πληροφόρησης διαμορφώνει νέας ποιότητας προβλήματα στα μεγάλα θέματα της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και την αντικειμενικότητας των Μ.Μ.Ε.

Το γεγονός πως τα μέσα ενημέρωσης σήμερα έρχονται να καλύψουν την ενημέρωση ανθρώπων διαφορετικής εθνικότητας, διαφόρων και διαφορετικών πολιτιστικών επιπέδων, ποικίλων απόψεων, επιδρά και στον τρόπο παρουσίασης των πολιτιστικών προϊόντων και των πληροφοριών. Ο δημοσιογράφος, ο εργαζόμενος σε μια πολυεθνική εταιρείας πληροφόρησης μετατρέπεται, πολλές φορές, σε φερέφωνο της πολιτικής που ακολουθεί η εταιρεία του. Οι ηρωικές μορφές των δημοσιογράφων οι οποίοι υπεράσπιζαν τη γνώμη τους μαχητικά και έδιναν τη ζωή τους για την ελεύθερη πληροφόρηση τείνουν να εκλείβουν.

Σε νέο επίπεδο, λοιπόν, τίθεται και η σχέση μέσων ενημέρωσης και δημοκρατίας. Αν παλιότερα τονιζόταν η σημασία της πολυφωνίας για τη δημοκρατική ενημέρωση των πολιτών, αν η έλλειψη λογοκρισίας σήμαινε ευνοούμενη δημοκρατία, αν η δυνατότητα προβολής όλων των απόψεων ήταν δείκτης της δημοκρατίας, σήμερα περισσότερο παρά ποτέ οι αρχές και οι αξίες αυτές υπονομεύονται. Έχουμε την αίσθηση πως κυριαρχεί μια πολύχρωμη μονοφωνία.

Η επικράτηση, τέλος, της εικόνας στην πληροφόρηση δημιουργεί νέα πρόσθετα προβλήματα στην επικοινωνία, διαμορφώνει μια νέα κατάσταση που αφορά και τον τρόπο με τον οποίο προβάλλεται η πραγματικότητα, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει πια ο σύγχρονος άνθρωπος πλευρές αυτής της πραγματικότητας. Πολλές

φορές η εικόνα καλύπτει την παραπληροφόρηση. Εφόσον «δείχνοντας» τα «γεγονότα», βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα πως είναι αληθινά. Δεν είναι λίγες οι φορές που ο άνθρωπος δεσμεύεται από τις συνεχείς εντυπωσιακές εικόνες και δέχεται, με συνέπεια τη τηλεοπτική εικόνα να υποκαθιστά τη σκέψη.

Αιμιλία Κάραλη

[«Λόγος, τεχνική και τέχνη στην Έκθεση», εκδ. Στάχυ, σελ. 214-215]

A. παρατηρήσεις:

1. να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.
2. στην 6^η παράγραφο: «Σε νέο επίπεδο... .. πολύχρωμη μονοφωνία», να παρουσιάσετε τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου. Να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας.
3. να δώσετε για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις μία συνώνυμη, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα του κειμένου: **σημασία, βελτιωθεί, συμβάλλουν, ελευθερίας, πλήρως, υπονομεύονται.**
4. να δώσετε για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις από μία αντώνυμη: **βελτιωθεί, προηγούμενης, ελευθερίας, προσεγγίζει.**
5. Να βρείτε τις διαρθρωτικές λέξεις μεταξύ των παραγράφων.
6. «Ο έλεγχος της πληροφόρησης διαμορφώνει νέας ποιότητας προβλήματα στα μεγάλα θέματα της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και της αντικειμενικότητας των Μ.Μ.Ε.». Να γράψετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) της παραπάνω περιόδου και να την μετατρέψετε στο αντίθετο είδος της.
7. «Έχουμε την αίσθηση πως κυριαρχεί μια πολύχρωμη μονοφωνία». Να αναπτύξετε την παραπάνω άποψη σε μία παράγραφο 80-90 λέξεων.

B. Έκθεση